

ÅTGÄRDSMOTION 32/2004 rd

Minderårigas skydd mot skrupelfria vårdnadshavare

Till riksdagen

Enligt lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) är vårdnadshavarna intressebevakare för en minderårig och de är med vissa i lag uppräknade begränsningar behöriga att företräda den minderåriga vid rättshandlingar som gäller huvudmannens egendom och ekonomiska angelägenheter. Lagens 37 § 1 mom fastställer vidare att intressebevakaren i sitt uppdrag samvetsgrant skall bevaka huvudmannens rättigheter och främja dennes bästa. I Finland har det dock på senare tid uppdagats situationer där vårdnadshavaren uppsåtligen missbrukat sin ställning för att själv kringgå offentligrättsliga avgifter eller löpande utgifter på egendom. Detta har bland annat lett till att det i det riksomfattande registret för betalningssvårigheter, som upprätthålls av Suomen Asiakastieto Oy, hittas över 400 personer som antecknats som överskuldssatta trots att de inte ens har nått myndighetsåldern.

Ett gott exempel utgörs av fall där vårdnadshavare inhandlar motorfordon och antecknar det i barnets namn. Detta leder juridiskt sett till att barnet utgör fordonets ägare och därmed även är skyldig att inneha och bekosta den lagstadgade trafikförsäkringen. Dessutom har noterats situationer där vårdnadshavare sålt barnets egendom och låtit bli att erlagga skatt på överlåtelsevinsten. Vårdnadshavaren har med andra ord efter den slutförda rättshandlingen avsiktligt låtit bli att betala den ifrågavarande försäkringsavgiften eller skatteskulden. Med några specifika, i lagstiftningen uppräknade, undantag, t.ex. borgensförbindelser och arvsrättsliga situationer, känner

den finländska rättstraditionen inte heller till ett ansvar för annans skuld. Detta innebär att vårdnadshavarna inte automatiskt har en skyldighet att betala den minderårigas skulder. Eftersom de flesta minderåriga är så gott som medellösa får de efter utmätningsförsök förr eller senare en anteckning i kreditupplysningsregistret. I enlighet med 21 § personuppgiftslagen (523/1999) finns en anmärkning om betalningssvårigheter antecknad i kreditupplysningsregistret mellan 2—5 år. Tidsperiodens längd varierar beroende på hur den ifrågavarande betalningssvårigheten fastslagits.

Enligt 45 § lagen om förmyndarverksamhet är en intressebevakare som i sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet har åsamkat huvudmannen skada skyldig att ersätta skadan. Det är skäl att uppmärksamma att betalning eller ett uppgörande i godo efter det att en anmärkning har fastställts i kreditupplysningsregistret inte utgör tillräckliga grunder för att anmärkningen skall utplånas. Detta leder till att den minderåriga inte genom betalning har möjlighet att reparera den skada som anteckningen lett till beträffande hans eller hennes kredibilitet. För att återfå det ekonomiska anseendet hjälper därmed ett eventuellt skadestånd inte. Anteckningen i kreditupplysningsregistret kvarstår och utgör hinder för att den minderåriga t.ex. skall få studielån eller annan dylik yttre finansiering.

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att regeringen vidtar åtgärder för att utreda hur minderåriga bättre kunde skyddas mot sådant ofrivilligt ägande, som innefattar offentligrättsliga utgifter el-

ler löpande kostnader, som såsom obetalda kan leda till långvariga oskäligen följder för den minderåriga.

Helsingfors den 22 april 2004

Christina Gestrin /sv
Mikaela Nylander /sv
Eva Biaudet /sv
Nils-Anders Granvik /sv

Henrik Lax /sv
Pehr Löw /sv
Roger Jansson /sv